



a régi corrupt, olkorhadt rendszer, mert absolutistikus uralom Magyarországon végre is ol nem képzelhető, többség nélkül kormányozni nem lehet s így ha a felség nem enged, más következtetésre jutni nem lehet, miuthogy ismét a nemzet kérdeztetik meg.

Szégeyn ugyan ez a nemzetre nézve, hogy előbbi döntését annyira negligálják s csak egy véletlen eseménynek, nem pedig öntudatos eseménynek tartják, de annál inkább kell most mindenkinek összetartani, mert már nem párt érdekről, hanem a magyar nemzet méltóságáról, souverénitásáról van szó.

A magyar nemzet kijelentette, hogy a haladás híve ezen álláspontja mellett meg is marad s a muszkavezetők urakat nem tekintí vezéreinek.

Tartsunk össze, mert csak így tudhatunk eredményt elérni, de ha összetartunk, akkor a siker bizonyos is, mert a nemzet akarata szent.

## A politikai hétről.

A királynak Budapestre való lejövetele mindenkit a legedesebb reménnyel töltött el, de e reményben keservesen kellett csalódnok. Megérkezése után másnap kihallgatáson fogadta Tisza István grófot, majd Andrassy Gyulát, kiknek kijelentette, hogy nemcsak hogy nem enged a katonai

kérdéseken, de a koalíciós kormánytól a katonai lerak felemelésének garanciáját is követeli. A gazdasági különválást neveléséges kapcsolásnak jelezte, sőt még a választási reform dolgában is kötött programot ad.

Ha tehát volt is valami engedékenységi hajlam a felség szívében, kiölték az belső Klauen s Tisza mesterkedései s bekövetkezett a teljes szakítás. Andrassy közölte a király kívánságát a szövetséget ellenzékkel, melynek először vezetői bizottsága, majd maga a pártok gyűlése halározottan visszautasította azt s kijelentette, hogy elveihez ragaszkodik s az ajánlott alapon kormányalkításra nem vállalkozik s többsége dacára is az ellenzékben marad.

Andrassy természetesen szintén visszautadja megbízatását a király kezébe, hogy mi lesz, elképzelni is nehéz.

Már pedig kabinet hamarosan lesz, mert Tisza István bejelentette, hogy szombaton, tehát 25-én fogja utódjának átadni hivatalát mivel már koalíciós, többségből alakult kabinet lehetősége ki van zárva, kisebbségi kormányt emlegetnek, melynek élén Fejérváry Géza vagy Láng Lajos, vagy gróf Keglevich István állana. Ezen új kormány azután igyekeznék megszavaztatni a költségvetést s az ujoncokat, s ha ez nem sikerülne, absolutistikus módon, rendeletekkel kormányozni s beszedelné a meg nem szavazott adókat s előállítaná az ujoncokat. Csak hogy ettől a szabadelvű párt is megriad, a vármegyék pedig, melyeknek törvényadta joguk és kötelességük a meg nem szavazott adókat s ujoncokat megtagadni, gáncsot vetnének az új kormányelnöknek s így ha katonai rémuralmat nem akar-

nak, aligha fog sikerülni a terv. Közben pedig preparálni akarják az országot az új választásokra, hogy azon a szabadelvű pártnak, a mindenre képes jó szabadelvű pártunk többséget szerezzenek. Ehhez pedig bizonyára a nemzet fogja odaköltani a velét az absolutizmus lovagjainak. Hogy nem tudnak ezek az urak Oroszország példájából, s hogy nem tudják megérteni, hogy ma már csak parlamentáris kormányzással lehet egy nemzet nagy és hatalmas!

Mind ezek különben csak emelik az ellenzék erejét. Ma már hirté jár, hogy a politikai viszonyok alakulása következtében a disszidensek egy része is be akar lépni a függetlenségi pártba.

Közben Wekerle is járt audecián a királynál, de kijelentette, hogy olyan program alapján, mint amintől a felség felállit, nem vállalkozik kabinet alakításra, de egy koalíciós kabinetben Andrassy vezetés alatt szívesen felajánlja szolgálatait.

A Wekerle kombináció tehát elcsik s most mindenki kíváncsian várja, mi lesz?

Beleszótik a király lemondását is, úgy hogy az új uralkodó egyelőre nem fogja magát megkoronáztatni s mivel így az eskü kötni nem fogja, jogában leend rendeletekkel is kormányozni. Akik ezt elhiszik, aligha ismerik a közzogot s elfelelték a kalapos király, II. József történetét s nem számolnak a magyar nemzetben ébren levő erélytel, mely ellenáll minden alkotmányellenes törekvések.

Lesz a mi lesz, de a magyar nemzet végre is győzni fog.

inkább virult a nemzet szívében a szabadság tavasza. Egy csető érzés járta be a szíveket. A zimankós idő senkit se rettent vissza. Ifjú, öreg, férfi és nő ott tolongnak az utcákon. A Pilvax-kávéház zsufolásig megtelt.

Idé jönek össze az ifjuság vezetői, Petőfi, Jókai, Zrínyi, Vasvári, stb. Jókai felolvassa a 12 pontot. Petőfi elszavalja, „Talpra magyar”-ját. Az ifjuságot úgyszólván hipnotizálja a költemény ereje. Egyikukat egy érzés nyitvánul, a Petőfié. Nemzeti zászló alatt vonulnak az egyetlen fel s míg ide megérkeznek, ezekre nő a kis csapat, melyhez az egyetemi ifjuság is csatlakozik. Petőfi újra elszavalja „Nemzeti dal”-at. Azután így szól: „Most a programot a nyomdában fogjuk vinni és ki fogjuk nyomtatni.” A tőmeg a „Laudere, és Heckenast” cég nyomdájához vonul s követelte a 12 pont és Petőfi „Nemzeti dal”-a kinyomatását. Ekkor egy választott bizottság a nyomdába megy s a nép nevében egyik gépet kifizolja.

A nyomda személyzet örömmel fogad munkáik. Nemsokára kész volt az első példány. Irányi kezébe ragadta azt s magára emelve mutatta a tőmegnek. Nagy örömmel fogadta a nép s a zabsajtó első termékét. Az eső már azélti ellátolt volt s a nap a felhők közül kíváncsian kandikált ki az örömmámorban uszó tőmegre.

Ekkor a nyomda ajtajában megjelent Petőfi, kezében tartva a szabad sajtó második példányát A „Talpra magyar”-A. A néptőmeg nagy zajjal követelte a költemény elszavazását. Ekkor Petőfi előlépett. Lelkesült alakját körüljászották a napfény su

garai. Hangja csegett. Költeményének refrain-jét, „az esküt” az egész tőmeg dörögte. A hatást leírni nem lehet.

A szemekben a telkesedés könnyei nagyogtak s a szabadsajtó példányai megnevésedtek az olvasók könnyeitől, s örült aki csak ajkával is érintette azokat.

Ez az első legfontosabb vívmánya március 15-ének. S mi vivta ki ezt? Egy erős akarat, a nemzet akarata. Mi velt a fejevgy? Két darabka papír. Egyik a 12 pont, másik Petőfi „Nemzeti dal”-a. Ily fejevgyvel vonult át az ember áradat délután Budára. A helytartótanács a telkesült tőmeg kívánságát teljesítette.

A nemzet követeleitől aláírta, a cenzurát eltörölte s kiadta a rendeletet a foglyok kiszabadítására. Ezek között legnevezesebb Tánács Mihály, ki a névjogok védelmezéséért került börtönbe.

Midőn a börtön ajtóit megnyiták, az egész tőmeg lelkes éljenzéssel fogadta Tánácsot.

Azután kocsiba ültették, de a lovakot kifogta a nép s örömriválások között ő huzta át Pestre. Eközben beesteledett. A kivilágított város visszhangzott az örömtől, mely lakói szívében honolt. Amíg ezek Pesten törtétek, azaltal Pozsonyban a felsőláz elfogadta Kossuth petícióját, melyet a nagy küldöttség vitt az uralkodó elé.

Az örömhír az egész hazában szétterjedt; ur és szolga; szegény, gazdag egymást ölelték. Hogyne örült volna a nemzet hisz „Szabad a magyar nép, szabad, valahára”... Nevelte az örömet a lír, hogy V. Ferdinánd megígérte a feléles magyar miniszterium kinevezését. Ez is megtörtént, midőn V. Ferdinánd ápr. 11-én a törvénye-

ket szentesítette. A nemzet boldog volt. Derült nap sugar mosolygott a magyar haza ége felett.

Nemsokára azonban borulni kezdett. Az ég elsötétült, kitört a vihar. „Kárpátoktól le az Adriáig. Egy lösz évtes, egy vad zivatar! Szétszórt hajával, veres homlokával áll a viharban maga a magyar”-szó Petőfi a szabadságharc pelikánja. Majd elmúlt a vihar, igaz, hogy az éj sötétjét hagyta hátra, de megüstizott a levegő s a nemzet közöngyala nem hagyta el a magyart, hanem meghozta az új napkelést. Most, midőn félszázad múltán tekintünk vissza e napokra, szívünkben a hála és kegyelet érzése fakad. Hála a magyar Isten iránt, ki a magyar nemzetet gondviselő karjával megvédte a vég pusztulástól; kegyelet azon férfiak emléke iránt, kiknek köszönhetjük hogy „él magyar, áll Buda meg”.

Ötvenhét év telt el azóta, mikor a szabadság zászlóit lobogtatta a tavasz szellő Pest és Buda utcáin. De ezen ötvenhét év a magyar nemzet történetében nagy korszak. Mennyit küzdött és szenvedett idő alatt a nemzet. De a küzdésnek és szenvedésnek megvan a gyümölcse. A nemzet költészeté virázik, ipara fejlődik, gazdasága gyarapszik. Mindenütt pezsgő élet és forgalom.

Kedves pályatársak! Most rajtunk a sor! A márciusi ifjak dicső példája buzdítson küzdelemre. Ok életétől áldozók a hontért; a haza most nem kíván életet, csak szorgalmat és munkát. Pól tehát a munkára!

„Izzadjunk, versongyjunk lévevel  
Az újító mester kezével...  
Éj a nappal egyetel szívvel  
Munkájjunk a nemzet jövőjéért...”

## Előfizetési felhívás.

Április hó 1-ével lapunk új negyedébe lép. Felhívjuk mindazon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetési díja e napon lejár, hogy azt idejekorán megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében szünet álljon be.

Azon tisztelt olvasóinkat pedig, kik eddig lapunkra még elő nem fizettek, arra kérjük, hogy ezt most megtenni sziveskedjenek, meri ez által lehetővé tesszük, hogy lapunkat mindinkább kibővítsük és mind hathatósabban küzdjünk közönségünk és a haza érdekében.

Lapunk irányát és szellemét mindenki ösmeri, akik pedig nem ósmerték, tudomást szerezhettek róla a mostani politikai mozgalmak idejében. Jelszavunk a független, hatalmas és egységes magyar nemzeti állam és különösen szűkebb hazánk — a szélekség — jogos érdekeinek kivívása.

### Előfizetési árak:

Negyedévre . . . . .	2 kor.
Félévre . . . . .	4
Egész évre . . . . .	8 "

Előfizetéseket mindég fölvesz lapunk kiadóhivatala.

### A háboru grammatikája.

Amiara közvetlenül és nyilvánvalóan schol sem látszik meg a hírlapok nevelő hatása, mint a földrajzi ismeretek terjesztésében. A hírlap az, amely olyan nevetek, kifejezéseket, amelyek az első pillanatban val barbarizmusoként csengenek a fülünkbe, megszoktál, sőt ismerőssé lesz előttünk már csak azaz is, hogy valamely esemény kapcsán szakadatlanul ismételteti őket s végre még a restebb agyvelőket is arra

Ez ünnepélyes pillanattal kedves pályatársak, ittzzük ki a célt! Fogadjuk meg szent esküvel, hogy a nagy hősöknek méltó unokái leszünk.

Fogadjuk meg, hogy kis körünkben szerény tehetségünkhez mérten munkálunk a nemzet jövőjén s védjük, ápoljuk és szeressük e hazát.

Szabó Lajos.

### Ellentét.

Fenn a tiszta légben egy-két szürke felleg,  
Egy-két fekete száll,  
Lenn a réten, erdőn, cnylic nyári szélben  
Rezg falomb, fűszáll.

Kékszemű virágok vig regét regének,  
Messze cseng szavok,  
Parti fűnek ágát olykor megragadják  
Csintalan habok.

Nyarfa erdő mélyén Istennem, be szépen  
Kis madár dalol,  
Dalos szép szavára újra-újra dal két  
Ért kalász alól.

Müntha dalra kelne rét, virág, az erdő  
És a zöld vetés  
Parti fűzek alján koporsót emelnek,  
Jön egy temetés.

R. M.



kényszeríti, hogy gondolkozóba essenek, vajjon mit jelenthetnek ezek a különös, vadidegen szavak. S ez gondolkozás a legelső e ebben nem marad meddő, mert a sokszor és sokféle változatban ismételt nevek valódi jelentősége éppen a sokféle összetételben, kapcsolatban és helyzetben való előfordulásuk miatt derengeni kezd mely a kisebb nyelvismertettel bíró olvasó előtt is, ha tud csak kissé logikusan gondolkodni, tényeket egybevetni és eredményeket levonni.

Igy például a délafrikai háboru kezdő szakaszában valóságilag hieroglif-számbe mentek előttünk azok a bur helységnevek, amelyeknek később kiszélesgette s összeállította az értelmeit majd minden újságoló ember. S a kitudás a délafrikai háboru és az újsághírek révén meggyarapodott annak az ismeretével, hogy a „kopje” például magaslatot, dombot jelent, a „fontein” forrást, a „laagte” tanyát, a „junction” pedig vasúti esomópontot.

Nehezebben megy a tisztán logika utján való eligazodás természetesen a most folyó háboru színhelyén. Elvégre a burok germán eredetű nyelvtől mégis csak közelebb hozta valamelyest a német nyelvet, de annak a három egytagú nyelv családnak a szavai, amelyek az orosz-japán háboru színterének és eszközeinek adták az elnevezést, teljesen és tökéletesen idegenek a mi fülünknek. És mégis. Vad idegeneknek az értelmét is nyilvánvalóvá teszi előttünk a gyakori ismétlés, a kapcsolatok, amelyekben látjuk őket. Így például nem hiszem, hogy volna ma már újságoló ember, aki ki ne spekulálta volna, hogy a „ling” annyit tesz, mint hegyilágo, a „muru” pedig a japáni neve a hajónak. Azt is kitálalta eddig mindenki, hogy a hó folyót jelent.

S már a ling-nek és a hó-nak az isretével is egyszerre barátságosabb lesz előttünk Keletázsia térképe. Nem kell nagyon sok nyelvismeret ahhoz sem, hogy egészen jól elűdjünk rajta igazodni. Hogy a mandusországi harcét csaknem egészen tisztában álljon előttünk, ahhoz csak a legelmeibb földrajzi fogalmak kínai nevének az ismerete szükséges, mert a kínai — aki amúgy sem rendelkezik valami nagy fantáziával, — meglehetősen valami sablon szerint gondolkodik s a helyek elnevezésében nem igen produkál több originalitást, mint például a szkesztőváros vezetésének az a genitális osztálya, amelyre az új népek elnevezése van rá bízva, s amely majd minden esztendőben megdöbbenően helyre új nevekkel lepi meg a világot.

Alig egy tucat szó segítségével meglehet majd minden földrajzi nevet érinteni a haretéren. Mindenek előtt tudni kell a négy égtáj kínai nevét: *pe* az észak, *nan* a dél, *lung* a kelet, *hsi* a nyugot. Azután tudni kell, hogy a kínai négyféle várost ismer: *king* a főváros, *fo* az elsőrangú város, *csing* a másodrangú, *hsien* pedig a harmadrangú. Már ebből nyilvánvaló, hogy Peking annyit jelent az „északi főváros”, Nanking pedig annyit „déli főváros”. De van Kína területén még egy város, a melyet hivatalosan is fővárosnak ismernek el, s az Mukden. De ez csak a mongol neve, kánálul Sönking-nek hívják, a mi annyit jelent, hogy „a virágzó főváros”.

Nagyon könnyű magáról a térképről kispekulálni azt, hogy a hegynek a kínai neve „sau”, a folyóé „ho”, a tengeré pedig „hai”. Ha ehhez hozzátesztük, hogy *ho* jelenti a tavat, *kuo* vagy *kuo* a kikötőt, *kuo* a szigetet, *csin* a hegyormot, akkor csaknem az összes helynevek jelentőségével tisztában vagyunk, ha nem is értjük meg őket teljesen. Így például inkaut, amely feltétlenül valamiféle kikötőt jelent, nem fogjuk beun a szárazföldön keresni, hanem a tengerparton és tudjuk, hogy Saultaivan olyan helyen fekszik, ahol a hegy érintkezik a tengerrel. Nehezebb már megérteni azt, hogy miért jelenti Haicsöng neve azt, hogy tengeri város mikor vagy ötven kilométerre van a tengereltől, de ennek az oka is nyilvánvalóvá lesz előttünk, ha tudjuk, hogy egész Keletázsia partvidéke folytono-

san emelkedik, míg Ázsia közepe silyedőben van. Ennek következtében a keleti partokról folyton látrál a tenger — valószínűt, hogy valamikor Korea és Japán között egészen elfog tűnni, s ekkor Japán egyrésze Koreával összenőtt felszigetgé válik, ott hajdani kikötővárosok egészen szárazra jutottak már. Így járt Haicsöng is, a „tengeri város”. A háboru másik híres csöng-jének, Föngvaungöngnek már komplikáltabb és több fantáziára valló neve van, annyit tesz: „a himnemt és nőnemű főnixek városa”.

A folyók közül a legemlegettebb a Liavho, amely annyit jelent, hogy „a meszjére eső folyó”. Fontos mellékfolyója a Humbó, a „vörös folyó” s a Taicüho, a „tróruörökös folyója”.

A mostanában emlegetett német bérelt kikötő, a hova a port-arturi hajók egy része menekült s ahol a németek leszerelésre kényszerítettek a Czearezev, Csintau, a „hegyorum szigete”.

*Tien az ég, fu a nagy, si a kö, kuo nagy esni* pedig a lid. Motienlung tehát egyszerűül hegyzsorú jelent, a sokszor emlegetett Diacsadó pedig a japánok egyik legnagyobb diadalának a színhelye, tulajdonképpen Tacsiao s az az értelme: „a nagy kölid”. A lidnak a kínai neve egyébként bejelentett a — götai almanakja is. Il. Napoleon adta a hadügyminiszterének a *Palikau* grófia címet, mert az egyesült francia — és angol sereg Pekingtől nyolcvan mérföldnyire egy lid mellett diadalt aratott a kínaiakon. Amiből nemcsak azt tudjuk meg, hogy az európai liuság még az igazán ázsiai neveket is képes eszközöl felhasználni, hanem azt a sokkal értékesebb adatot is, hogy „pali” a kínai neve a nyolcvanas számnak.

Megfordította a Palikau név történetének a Koliensöng hegylok neve, amelyet a kínaiak Colinson angol tengermagy nevéről neveztek így el.

A háboru folyamán híressé lett helyeknek így a legnagyobb részét pár szó ismeretével meglehet könnyen fejteni, csupa földrajzi fogalmak csoportosításából állanak. Több fantáziára vall már Niucsav neve, amely annyit jelent „tehenek majorja” és Pulantien-é, amelynek az értelme „az égig nyúl orkidea”.

Ami a háboruban előforduló japáni neveket illeti, ezek inkább személynévek, mint földrajziak. A *simu* (sziget), *jümu* (hegy), *küi* (tenger) és *cu öböl* szavakon kívül földrajzi szavak nem igen fordulnak elő. Ellenben érdekes, hogy ha alig néhány és nagyon elementáris fogalmat magába rejtő szót feljegyztünk ide, a háboru majdnem minden japáni szereplőjének megértjük a nevét. *Ime: pi* hátsó, *gusi* torkolat, *hvasi* erdő, *jüme* hegy, *kuo* kínai felső, *kuo* fekete, *ki* ta, *nuva* falu, *oku*, a nagy, folyó, *to* kizsiget.

Amiből nyilvánvaló, hogy *Tajü* tengermagy neve annyit, mint Hátsőszigeti, *Kümü* *csü* Felsőalusi, *Oku* a japáni Nagyok közül való, *Kuruki* a Feketele, *Ojümu*, a fővezér, Nagyhegyi, vagy talán Öreghegyi, *Hvasi* vicomte, a londoni követ Erdős, *Kuvagusi* pedig, a Tibetben álruhában járt kiváló japáni tudós, a folyótorkolat nevét viseli vezetéknevül, amit a japánok éppúgy eléje tesznek a másik nevének, mint ahogy mi magyarok csleksztünk a magunkévál.

Ch. V.

## HIREK.

Az új állami anyakönyvi törvény életbe léptetése. A helygvi kormány teljesen elkészítette az új állami anyakönyvi törvény életbe léptetéséről szóló nagyterjedelmű végrehajtási rendeletet. Az új törvény 1905. július hó 1-ével lép tényleg életbe. Ekkor lezárának az eddig vezetett jegyzőkönyv alaku anyakönyvek, melyeket az új rubrikák anyakönyvekkel helyettesítenek. A házasságkötés körüli eljárás is tetemesen könnyítve lesz; a nagyközönség kevesebb fáradsággal és utánjárással intézheti el házassági ügyeit az egyszerűsítés folytán. A több nyomtatott ivre terjedő anyakönyvi és házasságkötési rendtartást a belügyminisz-



kapó községeknek és általában jelszó lesz a feleséki községekben, a hol a tüzoltóság egy pár községet kivéve még csak papíron létezik, megvalósítani a rendszeres tüzoltóságot. Ha minden község felkészül a rendszeres tüzoltóság eszméjére, annak megvalósítására törekszik a nemes vármegyé, az eszme magasztos zászlója alá sorakozniuk a községek nemesen gondolkozik, akkor sok vagyon marad meg a kivándorlásra hajlandó csiki székely nép kezében. A tüzoltóság eszméje a vagyon biztonság, a tűz lokalizálásával a nagy mérvű károk megekádályozása, s hogy érdemes azért küzdeni, féljék meg mások. Csíksomlyó, 1905. március 18. Xántus Elek, csikvárdolai tüzoltó-parancsnok, okl. tüzoltó tiszt.

**Remekmű.** Megjelent az „Ermelléki első szőlőoltvány telep” árjegyzéke 15-ik évfolyam, rendkívüli díszes kiállítás, számos képpel és gazdag tartalommal, mely nemcsak az árakat, hanem mindenkinek, aki a szőlőszet iránt nem is érdeklődik, szükséges gyakorlati utasításokat is tartalmaz. Ez a mű bemutatja és bőven ösmerteti az országban oly rohamosan terjedő sodronyfonal és tűskés sodronyerítés alkalmazását is 12 képből. Ami címét egy levelezőlapon tudtját, annak ingyen és bérmentve elküldetik meg. Cím: „Ermelléki első szőlőoltvány telep” Nagy-Kágya (Biharm). Ezen telepnek mai számunk hirdetsi rovatában közölt „Szőlőugaszt ültessünk” című hirdetsünkre felhívjuk olvasóink nagybecsű figyelmét.

**Elszámolás.** A március 15-én este a madfalvi emlék javára rendezett hazafias ünnepeken a következő belépő díjakat fizették le: Fülöp Lajos, dr. Filip Sándor, Merza János, Jakab József, Jakab János 2—2 k., ifj. Hajmód József 1 k., Hajmód Sándor 90 l., Hajmód János 70 l., Hajmód Ferenc, Székely Károly 80—80 l., Sprencz Hugó, Simó Gerő 2—2 k., Albert Tiborné, Bokros Endréné 1—1 k., Szabó Piroksa, Szopos Albert 2—2 k., Bakó N., Jancsó István, ifj. Ranc Ignác Karda Béla 1—1 k., Lux Sándor 50 l., Elthes Zsigmondné 4 k., Csipkés Arpadné 1 k., Pap Géza 1 k. 20 l., Phur Alajos 2 k., dr. Márton László 4 k., Veress Lajos, Katona János 2—2 k., Dócy József, Márton Ignác, Csibhy N.-né 1—1 k., Zsigmond örmester 2 k., Bartha Ignác 5 k., Ferenc Károly 1 k., Györy György 20 l., Özv. Orbán Istváné 1 k., Szopos Anna 40 l., Nagy Gyula 4 k., László Péter 1 k. 20 l., Sánta Borbára, Csicsár Sándor, Várady Dénes, Orbán József, Bálint Ferencné 1—1 k., Horváth Jánosné 20 l., Horváth János 40 l., Kassai Sándor 2 k., Ranc László, Jakabovics Jenő 1—1 k., özv. Dragoj Liviusné 6 k., Kaposy Gyula 1 k., Kónc Károly 2 k., özv. Molnár Lászlóné 1 k., Kovács Antal 2 k., Filó Károlyné, Nagy Berta 1—1 k., Merza Rezső 2 k., Filó Károly 1 k., Gáspár József 48 l., ifj. Dávid Elek, özv. Eltes Jakabné 1—1 k., dr. Tauber József 4 k., Bíró József Delne 40 l., dr. Szántó Samu 5 k., László Géza leánya Ipolyka 60 l., dr. Imecs János 1 k., Józsa Géza 2 k., Albert Ödön 3 k., Hajmód Ignác 2 k., dr. Nagy Béni 4 k., Kozma István, özv. Ritsner Józsefné, Bokros Endre, Novotni Mariska 2—2 k., László József 50 l., Dávid Péter, Aponyi Károly 1—1 k., Nurdiss N. 50 l., Szentes sónagvárus, Kovács András s. telkés 1—1 korona, Karda Gyula, Ujfalvi László 60 fillér, Dócy Kálmán, Nuszbaum Lajos 1—1 koron, özv. Romfeld Félixné 2 k., dr. Csiky József 1 k., Wellmann Samu, Abrahamné 2—2 k., Körössy Géza 1 k., Král János 2 k., Botár Béni 1 k., dr. Daradics Félix 2 k., Jakabovics N., Vákról Lajos 1—1 k., Hosszu Pista, dr. Vámos Nándor, dr. Fodor Antal 2—2 k., Pál Gábor ifj. 1 k., Gajzágó Gerő 2 k., dr. Györgypál Domokos 5 k., Szopos László 50 l., Dávid István 30 l., Albert Gábor, Eröss József, N. N. 1—1 k., Birtha József 2 k., Ferency Sándor 1 k., Gál József 5 k., dr. Veress Sándor, N. N., Nagy Imre 2—2 k., Lengyel Géza 1 k., Szopos József 50 l., Henter

Géza 2 k., Márton Gábor 1 k., N. N. 10 l., Keresztes József 80 l., Jancsó Béla 50 l., Tolnay Károly 3 k., Arnaut Miksa 1 k., Neumann mérnök 1 k., Sipos Ferenc 70 l., N. N. 16 l., Magyar Herman 12 k., dr. Boszork Béla 6 k., Szopos Domokos 1 k. 30 l., Orbán Gáspár 1 k., Sikés Viktor 50 l., többen, kiknek nevét a nagy tolongásban meg tudni nem sikerült 4 k. 80 l., Összes bevétel tehát 214 k. 71 l., Kiadás 49 k. Tiszta jövedelem 165 k. 74 l., mely összeg a madfalvi emlékoszlop intéző bizottságnak átadatott. Fogadják úgy az adakozók, valamint mindazok, kik az estélyi sikerét közreműködésükkel biztosították a rendező bizottság hazafias halálját.

**A csiki székely beszédmodora.** Nem tartjuk érdektelennek feljegyezni egy csiki székelynek lapunk egyik béttagja egy-ik napokban folytatott beszélgetését. Jellemzi ugyanis a csiki székelyt, hogyha valamelyes megtörtént ügyes-bajos esetét előadja, mondataiban az igéket igen gyakran mellőzi. Egy ilyen beszélgetést jegyeztünk le és mutatunk be az alábbiakban olvasóinknak: „Sógorral a korcsmába, az asztal mellett, ki egy üveg pálinkát. A sógor nekem valamit én vissza! Sógor erre fel a székről, én utána. Sógor az üveget a fejemhez, én erre fel a székről, neki a sógorom, le a földre, erre be kétszandár, a sógort ki csung utána. Másnap a sógort a dűtyiba, én mellette.” Az egész beszédben nincsen egyetlen ige és mégis nagyon jól megértelhető, hogy a székely testvér mint magyarázta el nagy keservesen tologásának rövid esetét.

### Néhány szó az aszfalt burkolatról.

Általánosan elterjedt azon nézet, hogy az aszfalt közönséges szuroknak és homoknak a keverékéből áll. — Ez tévedés.

Az aszfalt alapanyagát a bitumen képezi, mely mint ásvány az ásványi olajok osztályába sorozható. A természetben szén-savas mészsóval, homokkal, vagy földes részekkel fordul elő. Ez Amerikában az Aszfalt-tóban mint földes bitumen, Svájcban a val-de-travers-i bányában mint aszfalt kő (bitumenel impregnált mészkő) hazánkban a biharmegyei Felső-Dernán mint bitumenel italtott homok fordul elő.

A legjobb és útburkolatokra csak ezek közül a legalkalmasabb és a legáltalános abban használt a val-de-travers-i aszfalt kő, melynek kétféle feldolgozásban alkalmazandó; mint tömörített aszfalt (aszphalte comprimée) és mint öntött aszfalt (aszphalte coulé). A tömörített aszfalt a ritkábban alkalmazott, a drágább, a jobb. Előállítására úgy történik hogy a bányából nyert aszfalt követ pörkölik, minek következtében ez, a darált kávéhoz hasonló, barna színű porrá hullszét. Ezen aszfalt port beton alapra szorják 18—20 cm. magas rétegben és tizes vassal vastalják, lehengerlik miáltal 4—5 cm. vastag, teljesen sima, egyöntetű, aszfalt réteggé tömörül.

Nálunk az öntött aszfalt ismeretesebb. Ez úgy készül, hogy val-de-travers-i aszfalt port tiszta bitumnt és homokot összeolvasztanak és az így nyert keveréket folyós állapotban betonalapra öntve, azt a eszközökkel lesimítik. apró szemű kvarc homokot szórnak rá és aztán még meleg feltelibe belehengerlik.

A beton alap rendezés 10—15 cm. vastag, az aszfalt réteg az utca forgalma szerint 4—5 cm. gyalogjárónál természetesen kevesebb, csak 2—3 cm.

A mi a használhatóságot illeti kétségtelen, hogy az aszfalt a legjobb a legideálisabb burkoló anyag. Teljesen vízállatlan, egyenmő egyenletes, rendkívül szilárd, szil-

lárdabb a gránitnál és emellett minden más burkoló anyagnál rugalmasabb.

Egyetlen állítólagos hátránya volna hogy nagyon síkos, hogy a mi lovaink nem szeretnek rajta járni, minden este csak azért mert nem elégé alkalunk lozszásokzni. Berlinnek, Párisnak és Londonnak, Európa e három legnagyobb metropolisának, legforgalmasabb utvonalai a síkosabb tömörített aszfalttal vannak burkolva és nincsen panasz.

Az öntött aszfalt ennél jóval éredebbsé és ha volna is hátránya, ez az aszfaltnak más tettebb elsorolt jó tulajdonságai mellett elenyészik.

Előállítása drága, fenntartása olcsó és tiszta.

N. S.  
Vptizés mérnök.

Sz. 915 1905.

## Pályázati hirdetés.

Csikvármegye kászonalesiki járásában Csíktusnárd és Csikveres köz-  
ségekben álló körjegyzői körben Csik-  
Tusnárd székelylyel rendszeresített  
**segédjegyző-anyakönyvezető helyettesi állás** lemondás folytán üres-  
sedésbe jöven, arra ezemmel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást egyenri óhajlják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzáim **folyó évi április 26-án d. u. 4 óráig** nyújtsák be, — később érkező kérvények figyelmbe nem vétetnek.

Javadalmazása: Államsegély az anyakönyvezető helyettesi teendőkért 400 korona, a községektől 200 korona, nőtlen egyen részére megfelelő lakás.

A kászon-alesiki járás főszolgabírója.

Csikszentmárton, 1905. március 17-én.

**Bartalls,**  
főszolgabíró.



## Szőlőugaszt

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem a minden oly ház, melynek fala mellett a legkevesebb egy gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kertészeknek stb. a legreményesebb dísz, amikell, hogy legkevesebb helyet is elfoglaljon az egyelőre használatos részükül. Ez a legáltalánosabb gyönyörű, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas tehát mind kiváltképpen megválasztani, mert nagybőrbőre ha megválasztjuk, természetesen hoz, ezért sokan nem érik el eredményt e ből. Ha leginkább alkalmas fajokat választunk, azok bőven elhárítják hátrányt az egész szőlőültetésben az legáltalánosabb hibákról. Ez a legáltalánosabb gyönyörű, mert minden évben terem.

A fajok természetére vonatkozóan számos nyomtatott katalógus bírálkék ingyen és bérmentve küldetik meg, aki elmét egy levelező lapon tudtját. Borsos anyakönyvtárunk is meg nagy mennyiségben kapjuk kik legelőtöl árunk Borsos anyakönyvtárunk 20 l. és följebb adást arban és „teléwar” stb., stb. töltelek és elbűl történet.

**Ermelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, Biharmegye.**

**Különminőségű tea és rumok.**

Havanna rum a legizetesebb tea rum!

1. Literes 4 szegű üvegbe 1 ft. 20 kr.  
 1/2 " " " " 60 kr.  
 3/4 " " " " 35 kr.

Valódi demarara rum

1. Literes gömbölyű fe-  
 kete üvegben dugaszolva 1 ft. —

1/2 " " " " — 60 kr.  
 3/4 " " " " — 35 kr.

Valódi borseprő szabadon  
 literenkint 1 ft., 1 ft. 40 kr.

Valódi szilviorum  
 szabadon l. 1 " 20 kr.

Valódi állás és  
 császárkürte l. 1 " 20 kr.

Cuba rum szabadon  
 igen jó illatú 1 " 20 kr.

Híres francia cognac  
 szabadon literenkint 20 kr.

Igen jó asztali vékony  
 bor literenkint 49 kr.

Saját szüretelt új bor l. 46 kr.

Több mint 10 hl. vörslél 36 kr.

Kapható

őzv. Karda Lajosné,  
 üzletben Csikszeredán.

**UJDONSÁG!**

**LEGFINOMABB TAVASZI ÉS  
 NYÁRI DIVATSZÖVETEKBE.**

Van szerencsém a nagyérdemű közönség-  
 nek szíves tudomására hozni, hogy a közelelő

**TAVASZI ÉS NYÁRI IDÉNYRE**

egész finom **gyapju és kamgarn szövete-  
 ket** igen előnyös árban szerezttem be, melyek-  
 ből egy álltónyknak való szövetelet és minden  
 hozzávalót igen jó minőségben, **10 forinttól  
 22 forintig** készséggel szolgálok. Mintákat vi-  
 dékre is bérmentve küldök. Felhívom egy-  
 szersmind t. karlarsaim figyelmét, hogy nálam  
 mindenféle szabó kellekceket (szövet, hőlés, zseb,  
 gomb, tű, stb.) olcsón szerezhettek be.

Együttal kérem nagybecsű megrendelőimet,  
 hogy megrendeléseikkal megfizetelní kegyesked-  
 jenek és én iparkodni fogok továbbra is t. meg-  
 rendelőimet becsülettel és pontosan kiszolgálni.

=====  
 Teljes tisztelettel:

**DÓCZY JÁNOS**

férfiszabó, Csikszereda.

**Az építkező közönség figyelmébe!**

Mulirott van szerencsém a nagy-  
 érdemű közönség becses tudomására  
 hozni, hogy az építkezés mindenmimű  
 szakiba vágó

**ács-munkákat**

a legszolidabb árban elvállalok a  
 mai kor igényeinek megfelelő kivitel-  
 ben állítom elő.

Lakásom Csikszépevízen van,  
 hová szíves megkereséseket mély tisz-  
 telettel kérem. Tisztelettel:

JUHÁSZ MIHÁLY,  
 ácsmester.

**MINDENNEMŰ**

VASESZTERGÁLYOZÁST.

GŐZGÉPEK LOKOMOBILOK, CSÉP-  
 LŐKÉSZLETEK, IPARI, GAZDA-  
 SÁGI, REMINGTON ÍRÓ, MÁSOLÓ.

VARROGÉPEK, KERÉKPÁROK,  
 KÖZLŐMŰVEK, KÜTSZIVATYUK,  
 VIZVEZETÉK, VÍZI ÉS GŐZMAL-  
 MOK BERENDEZÉSÉT ÉS JAVI-  
 TASÁT JUTÁNYOS ÁRBAN

=====  
 KÉSZITI

**KÖVÉR \*\*\*\*\*****\*\*\*\*\* GYÖRGY,**

GÉP BUTOR ÉS ÉPÜLET  
 MŰLAKATOS

CSIKSZEREDÁN (FŐ TÉR)

**Mindenki teljesen ingyen kap egy**

művészies kivitelű 50 centiméter széles, 65  
 centiméter magas

**ÉLETNAGYSÁGU FÉNYKÉPET**

a ki nálam 20 koronára akár részletekben is  
 vásárol s e t az általam kiadott szelvényekkel  
 igazolja (csupán rendkívüli izlésesen kiállított  
 passeportot papírkeretért és postaköltség ide-  
 szállításáért 3 korona fizetendő). Egyben  
 b. tudomására kívánom hozni az igen t. vevő  
 kö önségnek, hogy izletembe megérkeztek a

**TAVASZI ÉS NYÁRI**

idény ujdonságai és e **halatlan kedvezmény**  
 mellett is mind eddig, úgy most is a legelőszö-  
 bben szerezhelők be. Magamat a nagy érdemű  
 közönség becses jóindulatába ajánlván, vagyok  
 készs olgáhtal

**S z é k e l y h i d y S á n d o r,**

női- és férfidivat-üzlete Csikszeredában.  
 Üzletem a Hutter-szállodával szembe  
 Elvem: Kevés haszon, nagy forgalom.

# GYÖNÖS GYULA

... KÖNYVNYOMDA ... NYOMTATVÁNYRAKTÁR. CSIKSZEREDA. PAPIRKERESKEDÉS. ... KÖNYV ÉS ...

Apánom a minden fizetett közönség figyelmébe jól felszerelt könyvnyomdámot, melyben minden szakmához tartozó munkák elvállaltatnak, nyomtatás, falragaszok, körlevelek, meghívók és elfogyzási kártyák, számlák, tunczrendek, füzetek, folyóiratok, pénzügyi és számviteli zarszámadások, nyvjegyek gyaszjelentések st. Dusan felszerelt



## Könyv- és Papirkereskedesemben

olcsó kaphatok munk nyvjek, olvasok közönséges iró-, esomagoló- és rajzpapírok, másoló-kek, mandentelre papírok, Tollak, vonalzóok, fekele, másoló és mindenféle tint Nagy alasztek üzleti dobozos levelepapírok borítékokban, stb.

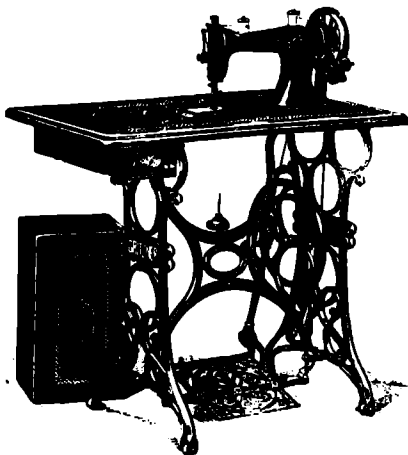
## Nyomtatvány-raktáromban

készletben tartok mindenféle hivatalos anyokat községi körjegyzők részére, jó minőségű papíron nyomtatva, legmagabb miniszteri rendeletek alapján. Egyházi iskolai nyomtatványok, helybeli, mulasztsai munkanaplók, iskolai bizonyítványok, keresztlevelek stb. stb.

Felhívom végül minden fizetett közönség figyelmét kiadásomban megjelenő harmadik évfolyomata lepet

## „CSIKSZEREDA

helenkut megjelenő politikai közzgazdala. Pöszzetesi ára egész evre nyolcz korona. Nagy elterjedtségénél fogva kiválóan alkalmas hirdetesek közlésére. Többszöri hirdetésnél árkevezmény.



## JAKAB JÖZSEF,

POLGÁRI és EGYENRUHA-KÉSZÍTŐ CSIKSZEREDÁN, FÖTÉR 320. SZ.

Bátor vagyok a nagyverdeni közönség b. tu domására hozni, hogy férfi-szabóüzletemben az

## ÚJ SZEZON

alkalmával a legs előes legjobb hazai gyártmányú gyapjú és csángarn szövetelekből nagy raktári rendeztem be, melyekből a legjutavosabb árak mellett, a legsinosabb kivitelű férfi öbnyvokat, valamint tavaszi kabátokat is képes elkészíteni a leggyvidebb ide- latti verseny árakban. Továbbá ajánlom, nálam raktáron lévő é. óriási kelen dőszegnek orendo Singer- karikahajos patent

## A VÍRROCÉPEKÉRT

szinte minden beszereshetők a gépekhez szükse ges szíjak, olajzók, csavarhuzók, hajók mindenféle- tük stb felszerelések. Tiszti, legönvségi, tüzoltói sapkákat s minden zereleket raktáron tartok



Legújabb divatu, szebb-nél-szebb, művészi kivitelű képes és színes

## Levelező-lapok

olesón kaphatók

**Gyönös Gyula**  
könyv, papír és írószer  
kereskedésében.

**A leghiresebb kötőgépek**

házi és ipari célra

## I. styriai kötőgépgyár

magyar képvisellete

Budapest, Erzsébet körút 23.

részfelírtásra is kapható.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Varrógépek és kerékpárok raktára.

Fogl József Lajos.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Szolid árak!

## Temetkezési intézet!

Mölnött ajánlja megőződnak valamint a helyi valaki nagy közönség szíves figyelmébe és partizsai kiavitott stilszerűleg üvegesre átalakított

**gyáskocsiját és koporsó beeresztő készletét.** Egyszintűn bármilyen temetéshez szükséges fakoporsó, szemből, sirkoszorú, gyertya, szallagok, virágok stb. sikkal a legátányosabb árakért.

### Figyelemre méltó!

Mik alkalom adtán fenti szükségleteiket alólírottnal szerzik be azoknak a fentemlített gyáskocsit súlyosztó gépet nagyon csekély díj mellett beszájja rendelkezésükre.

A nagyérdemű közönségnek megkeresésére mindig szolgálatára készen vagyok

Csikszipúz, 1904. szeptember hóban

kiváló tisztelettel

**Szabó Ferenc. kocsigyártó.**

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Kevés haszon, nagy forgalom!

## Pártoljuk a magyart

s vegyünk csakis Magyarországon.

Legfinomabb kivitelű igen erőszerű villanyvilágításu

**zseblámpa**

csak 3 korona.

Teljes dohányzó készlet csak 5 koronába kerül és pedig 1 finom u. tüpéppa kínai ezüst foglalatú 1 hozzávaló pipa-zár 1 ezüstű dohány zacskó 1 gyufatartó 1 tüpék szivarzsupóka 1 szivarvágó 1 házi pipa szorral együtt 1 tüpék szivarzsupóka 1 szivarvágó 1 zsvai hamutartó 10 db összesen.

4 és fél kő körte átl 50 db küntéle illatu finom pipere szappan csak 5 kor.

Egy nagy amerikai gyár tüpéppája folytán azon helyzethe jutottam, hogy az alatt felsorolt 40 darab szabadalmazott amerikai ezüst árakat melyek leszállított áron **potem 6 frt. 40 kréért** szállíthatom bárkinck és pedig:

- 6 db amerikai szabadalmazott ezüst asztali kés valódi angol pengével
- 6 db amerikai szabad, ezüst evővilla egy darabból
- 6 db amerikai szabad, ezüst evőkanál
- 12 db amerikai szabad, ezüst kávékanál
- 1 darab amerikai szabad, ezüst leves merítő kanál
- 1 darab amerikai szabad, ezüst tejmerítő kanál
- 6 darab angol „Victoria” pohártálcá
- 1 darab remek asztali gyertyatartó.

40 darab összesen csak 6 frt 40 kréért ezen tárgyak ezölt 40 forintba kerültek. Az amerikai patent ezüst egy teljesen fehér fém belül is, melyét jól állást vállalok.

Megrendelhetők utánvét mellett.

## Neumann József-nél

Budapesten. VIII., Örömvölgy-utca 16.

## Konyhakészlet

5 darab salingeni pengéjű kés és 1 darab szelendő villa csak 4 kor. 50 fillér.

6 darab zománcozott fazék és 6 darab lábas külföldi üző nagy sagnak csak 5 kor. 90 fillér

Egy valódi

**Rosvopóra**

kéteve jutallas mellé csak 5 korona.

## Szolid és szabott árak!

## Merza Rezső

első temetkezési intézete Csikszeredában (főtér).

Ajánlja előforduló halálesetek alkalmával dusan berendezett raktárát, mindennemű fa- és érzekoporsókban nagy választék halotti felszerelésekben, koszorúk és koszoru szalagokban. Továbbá szobadisz, kapudisz és minden e szakmába vágó felszerelések, a legmagasabb igényeknek megfelelően újonnan berendezve.

Diszes halottas kocsit az általam rendezett temetésekhez díj nélkül adok használatra

Előforduló esetek alkalmával intézetemet, a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlván, maradok tisztelettel

## MERZA REZSŐ.

## Gyors és pontos kiszolgálás.

Legreményesebb elvárható érzekoporsók.

Fakoporsók 2 koronától felfelebb.